

ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ «ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ – 2030» ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАЧНОЇ ТА ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Потоцька С.О.,

кандидат біологічних наук,

доцент кафедри біології та здоров'я людини,

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

Україна як одна з сучасних європейських країн окреслила свій стратегічний напрямок національного розвитку щодо дотримання 17 глобальних цілей сталого розвитку та 169 показників, які було прийнято на 70 сесії Генеральної Асамблеї ООН резолюцією «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 р.». Орієнтиром виконання Цілей сталого розвитку до 2030 р. (далі ЦСР) на державному рівні є указ Президента «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [4] та Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», відповідно розроблено 86 завдань, визначено 172 показники щодо їх моніторингу [1]. Регіони, міста, територіальні громади, а також науковці активно залучені до реалізації цілей сталого розвитку та розробляються Програми сталого розвитку для громад та ін. Серед ключових інструментів задля досягнення ЦСР розглядається сучасна освіта. Тому для обміну досвідом і кращими практиками в галузі освіти загалом та в освіті на користь сталого розвитку Європейською економічною комісією ООН сформовано Міжнародну децентралізовану мережу «Екологічні і шкільні ініціативи» [3]. Особливе значення освіти для забезпечення сталого розвитку визначає ЦСР-4, де підкреслено, що «до 2030р. потрібно забезпечити, щоб усі учасники навчального процесу набули знань й навичок, які необхідні для сприяння сталому розвитку, зокрема через навчання з питань сталого розвитку і сталого способу життя, прав людини, гендерної рівності, пропаганди культури світу і не насилля, громадянства світу й усвідомлення цінності культурного різноманіття і вкладу культури у сталий розвиток» [5]. Тому по всій території України створюються освітні та наукові простори-хаби, які включають науково-практичні, кліматичні лабораторії, офлайн- та онлайн-музеї, коворкінг-центри [2], а саме всі складники безперервної освіти, базованої на інноваційних підходах, організовуються літні, краєзнавчі школи для дітей, які постраждали під час активних бойових дій з різних регіонів України.

Більш детально розглянемо особливості організації еколого-краєзнавчої та проєктної діяльності задля досягнення ЦСР на території Чернігівщини на прикладі Молодіжного кліматичного центру (далі МКЦ), який виступає ефективним носієм виконання зобов'язань та консолідації зусиль з питань довкілля й сталого розвитку в Україні.

МКЦ створено в рамках реалізації проєкту ПМГ ПРООН-ГЕФ «Розвиток спроможності молодіжного кліматичного центру та нові можливості для

сільської молоді» ГО «Чернігівська обласна організація Українського товариства охорони природи».

Метою діяльності МКЦ є розширення можливостей та залучення молоді до кліматичних дій через навчання, поширення обізнаності та практичні проєкти [2]. Напрямки розробленої концепції МКЦ включають великий спектр діяльності та практик щодо захисту довкілля й сталого розвитку, тому є важливим внеском для забезпечення Цілей сталого розвитку, зокрема: Цілі 3. Забезпечення здорового способу життя та добробуту людей будь-якого віку; Цілі 4. Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх; Цілі 5. Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчаток; Цілі 6. Забезпечення наявності та сталого управління водними ресурсами та санітарією; Цілі 11. Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів; Цілі 12. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва; Цілі 13. Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками; Цілі 15. Захист і відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення та повернення назад процесу деградації земель і зупинення втрати біорізноманіття [5].

МКЦ є практичною платформою для розбудови спроможності молоді, що надає можливість молоді навчитись кращим практикам освіти для сталого розвитку, підвищує обізнаність молоді щодо взаємозв'язків між глобальними екологічними проблемами та локальними діями, сприяє розбудові спроможності молоді у розробці та впровадженні проєктних екологічно дружніх ініціатив в громадах. Діяльність МКЦ створює стійкі взаємозв'язки між активною молоддю з усієї України для втілення практичних, екологічних проєктів та надає змогу молодим науковцям досліджувати кліматичні зміни як в регіональному вимірі, так і планетарному, а також провадити просвітницьку діяльність. Під час діяльності МКЦ науковцями НУЧК імені Т.Г. Шевченка створено програми з кліматичної освіти для молоді та спеціалізовані навчальні матеріали для поширення знань про зміну клімату серед молоді та реалізувати її в рамках занять з залученою молоддю до діяльності закладу. На базі Центру можна буде поділитись досвідом, почути кращі практики реалізації кліматичних освітніх проєктів, пройти тренінги та воркшопи а також отримати нові навички та знання. Експерти та волонтери МКЦ надають методичну і практичну допомогу молоді Чернігівської області з впровадження їх громадських ініціатив. У МКЦ молодіжний «ЕКО клуб» з питань змін клімату, збереження довкілля

Отже, на базі МКЦ проводяться різноманітні заходи, які стосуються тематики пов'язаної зі змінами клімату, охороною довкілля, сталим розвитком, зокрема науково-практична діяльність, конференції, круглі столи, майстер-класи, тематичні екскурсії; навчальні та позашкільні заняття; навчальна біологічна практика; літні школи, екологічні свята, тренінги й зустрічі з всеукраїнськими та міжнародними представниками та інше, а учнями

закладаються дослідні науково-дослідницьких робіт конкурсу малої академії наук, буде проводиться природоохоронна діяльність з молоддю.

Діяльність МКЦ сприяє навчанню молоді, зокрема сільської, дітей з інвалідністю та вразливих груп з місцевих громад Чернігівщини та всієї України приймати обґрунтовані та відповідальні рішення на користь екологічної цілісності, враховуючи економічну та соціальну складові, розширенню можливостей молоді у розробці та впровадженні проєктних ініціатив в громадах та розумінню взаємозв'язків між глобальними екологічними проблемами і сталим розвитком громад та діями на місцевому рівні.

Список використаних джерел та літератури:

1. Національна парадигма сталого розвитку України. За заг. ред. Б.Є.Патона. Вид. 2-ге, переробл. і доповн. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. 72 с.
2. Потоцька С.О. Практичні аспекти реалізації проєкту ПМГ ПРООН-ГЕФ «Розвиток спроможності молодіжного кліматичного центру та нові можливості для сільської молоді» // Організація та забезпечення благоустрою сучасного міста як умова створення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля: матеріали XIV Миколаївських міських екологічних читань «Збережемо для нащадків». Миколаїв: ФОП Румянцева Г.В. 2021. С. 50-52.
3. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» № 70/1 від 25.09.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://21.helsinki.org.ua/files/docs/1549390386.pdf>.
4. Указ Президента «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/722/2019>.
5. Цілі сталого розвитку 2016–2030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org.ua/ua/tsilirozvytku-tysiacholittia/tsili-stalohorozvytku>.

УДК 502/504:37.016:908

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ГОЛОСІЇВСЬКИЙ» У РОЗВИТКУ БІОЛОГІЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ

²Пустова С.О., ¹Крижановська О.Т.,

¹Національний природний парк «Голосіївський»,

²аспірантка Національного університету
біоресурсів і природокористування, м. Київ

Сучасне екологічне середовище України характеризується підвищеним антропогенним навантаженням, урбанізацією та скороченням природних територій. У цьому контексті Національні природні парки (НПП) виступають